

Pirkanmaan hyvinvointialue
PL 272, 33101 Tampere
etunimi.sukunimi@pirha.fi
pirha.fi

Vastaus valtuustoaloitteeseen
10.6.2026

Tiivistelmä

Nuorisovaltuusto esitti valtuustoaloitteessaan nuorten osallisuuden vahvistamista lisäämällä päättäjien ja nuorten kohtaamisia sekä kehittämällä mallin ja mittariston nuorten kuulemisen seurantaan.

Pirkanmaan hyvinvointialueella on käytössä monipuolisia osallistumisen keinoja, kuten kyselyt, työpajat, palautejärjestelmä, raatitoiminta, kokemustoiminta, kehittäjäasiakkaat, asukaspooli, asukaspaneeli sekä digitaaliset osallistumisalustat. Näiden avulla erityisesti digitaaliset ja anonyymit osallistumisen muodot sekä jalkautuminen nuorten omiin ympäristöihin ovat osoittautuneet toimiviksi tavoiksi tavoittaa nuoria.

Nuoria kuulemalla on havaittu, että vaikuttavin osallistuminen syntyy hybridimallista, jossa yhdistyvät digitaaliset ja kasvokkaiset osallistumisen tavat. Samalla on tunnistettu, että nuorten osallistumista tulee lisätä ja osallistumisen vaikutusten näkyvyyttä parantaa, sillä nuoret eivät aina koe osallistumisellaan olevan vaikutusta päätöksentekoon.

Jatkossa hyvinvointialue kehittää nuorten osallistumista lisäämällä jalkautumista nuorten pariin, vahvistamalla yhteistyötä kuntien, oppilaitosten ja järjestöjen kanssa sekä kokeilemalla uusia osallistumisen muotoja, kuten Digiraatia. Lisäksi päättäjien ja nuorten kohtaamisia edistetään edelleen.

Nuorten osallistumisen seuranta tarkennetaan kehittämällä raportointia siten, että eri ikäryhmien osallistuminen näkyy nykyistä selkeämmin. Näin voidaan paremmin tunnistaa, ketkä osallistuvat ja ketkä jäävät kuulematta, sekä kohdentaa kehittämistoimia vaikuttavammin.

Vastaus valtuustoaloitteeseen: Pirkanmaan hyvinvointialueen nuorisovaltuuston aloite Nuorten osallisuuden kehittämiseksi kohti parempaa huomista

Nuorisovaltuusto jätti aluevaltuuston 16.2.2026 kokouksessa valtuustoaloitteen, jossa esitetään nuorten osallisuuden kehittämistä päättäjien jalkautumisella. Lisäksi valtuustoaloitteessa esitetään, että hyvinvointialueen tulee selvittää ja kehittää malli, jolla jokaiselle nuorelle taataan paremmat mahdollisuudet tulla kuulluksi sekä kehittää mittaristo, jolla seurataan nuorten kuulemista ja jonka pohjalta toimintaa kehitetään.

Taustaa aloitteen vastaukseen

Nykyinen hallitusohjelma toimeenpanee kansallista demokratiaohjelmaa, jonka tavoitteena on vahvistaa osallistumista, lisätä äänestysaktiivisuutta sekä tukea erityisesti lasten ja nuorten osallisuutta. Demokratiaohjelmassa korostetaan yhteiskunnallisen vuoropuhelun merkitystä luottamuksen ja hyvinvoinnin vahvistamisessa sekä tarvetta kehittää uusia osallisuuden menetelmiä. (Valtioneuvosto 2024, 192–193; [Vahva ja välittävä Suomi: Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma 20.6.2023.](#))

Hyvinvointialueesta annettu laki turvaa asukkaiden ja palvelujen käyttäjien oikeuden osallistua ja vaikuttaa hyvinvointialueen toimintaan (Hval 611/2021, 1 §, 29 §). Pirkanmaan hyvinvointialueen strategiassa vuosille 2026–2029 teema ”Tärkeintä ihminen” korostaa palvelujen kehittämistä yhdessä asukkaiden ja henkilöstön kanssa (Pirkanmaan hyvinvointialueen aluevaltuusto 26.1.2026 § 4). Asiakaskokemuksen ja osallistumisen ohjelma tukee strategian toimeenpanoa, josta raportoidaan aluevaltuustolle vaalikausittain (Pirkanmaan hyvinvointialueen hallintosääntö, luku 11).

Vaikuttamistoimielimillä on keskeinen rooli eri asukasryhmien hyvinvoinnin edistämisessä ja heitä koskevaan päätöksentekoon vaikuttamisessa esimerkiksi aloitteiden ja lausuntojen kautta (Hval 611/2021, 32 §). Pirkanmaan nuorisovaltuusto on hyvinvointialueen virallinen vaikuttamistoimielin, jossa on edustaja jokaisesta Pirkanmaan kunnasta. Tämä vahvistaa nuorten näkökulmien huomioimista maakunnallisesti ja yhdistää paikallista sekä alueellista päätöksentekoa.

Pirkanmaan hyvinvointialueen nuorisovaltuuston tavoite- ja strategiaohjelma vuosille 2025–2029 määrittää toiminnan keskeiset painopisteet ja sisältää konkreettisia kehittämiskohteita

nuorten näkökulmasta. Yksi ohjelmassa esiin nostettu tavoite on nuorten vaikuttamismahdollisuuksien kehittäminen. ([Nuorisovaltuuston strategiset linjaukset 2025–2029 | Pirkanmaan hyvinvointialue.](#))

Asiakaskokemuksen ja osallistumisen ohjelman menetelmät hyvinvointialueella

Pirkanmaan hyvinvointialueella käytetään monipuolisia osallistumisen menetelmiä. Menetelmä tai menetelmien yhdistelmä valitaan sen mukaan, mitä osallistumisella tavoitellaan ja mitä asukasryhmiä halutaan tavoittaa.

Asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus tehdä aloitteita hyvinvointialueen toimintaan tai palveluihin liittyvissä asioissa. Aloitteen voi tehdä sähköisen asioinnin (OmaPirha) kautta, lähettää sähköpostitse tai postitse hyvinvointialueen kirjaamon tai Hyvinvointialoite.fi-palvelun kautta. Verkkopalvelun tuottaa Oikeusministeriö ja se on hyvinvointialueilla pilotointivaiheessa.

Asukkaat ja asiakkaat osallistuvat palvelujen kehittämiseen esimerkiksi avoimissa tilaisuuksissa, kyselyissä, asiakas- ja potilasraadeissa, foorumeissa sekä kokemusasiantuntija- ja kehittäjäasiakastoiminnassa. Osallistumisen uudet tavat -hanke on vahvistanut uusia vaikuttamisen keinoja, kuten Asukaspoolia, puntaroivaa asukaspaneelia ja Voxit-osallistumisalustaa (ent. Polis-kysely).

Asukaspooli tarjoaa matalan kynnyksen väylän osallistua hyvinvointialueen kehittämiseen esimerkiksi työpajojen ja kyselyiden kautta. Asukaspaneeli puolestaan on puntaroiva menetelmä, jossa väestöä edustavasti valitut asukkaat perehtyvät ajankohtaiseen teemaan ja muodostavat perusteltuja näkemyksiä päätöksenteon tueksi. Voxit-osallistumisalusta mahdollistaa asukkaiden mielipiteiden keräämisen ja analysoinnin myös monimutkaisista kysymyksistä.

Digiraati on oikeusministeriön hallinnoima digitaalinen verkkopalvelu. Palvelu on suunnattu alle 29-vuotiaille lapsille ja nuorille, jossa voi keskustella nimimerkin turvin heitä koskettavasta, yhteiskunnallisesta aiheesta. Digiraadin tarkoitus on antaa turvallinen paikka keskusteluille, joiden pohjalta laaditaan julkilausuma päätöksenteon tai kehittämisen tueksi.

Myös palaute on osallistumista. Palautetta voi antaa verkkolomakkeella, palautelaitteella, kirjallisesti tai suullisesti henkilökunnalle. Lisäksi palveluissa asioineille täysi-ikäisille voidaan lähettää NPS-tekstiviestikysely (NPS eli Net Promoter Score), jolla mitataan suosittehalukkuutta asteikolla -100–+100.

Tehtyjä toimenpiteitä ja tuloksia strategiakaudella 2023-2025

Ensimmäisen valtuustokauden aikana Pirkanmaan hyvinvointialue on kehittänyt ja kokeillut useita lasten ja nuorten osallistumisen tapoja. Tavoitteena on ollut vahvistaa nuorten mahdollisuuksia tulla kuulluiksi sekä löytää vaikuttavia, nuorille sopivia osallistumisen menetelmiä.

Vuosina 2024–2025 hyvinvointialueella on hyödynnetty erityisesti kyselyitä, digitaalisia menetelmiä ja jalkautuvaa osallistumista. Vuoden 2024 Polis-kysely tavoitti poikkeuksellisen hyvin nuoria: Alle 18-vuotiaita oli 55 prosenttia noin 1 200 vastaajasta. Vuonna 2025 nuoria kuultiin myös Safe space -tapahtumassa kauppakeskusympäristössä, jossa Vokit-kyselyllä kerättiin yhteensä 2 828 ääntä nuorten kokemuksista ja näkemyksistä. Tulosten perusteella nuoret arvostavat digitaalisia, kevyitä ja anonyymejä osallistumistapoja, mutta myös kasvokkaista vuorovaikutusta. Vaikuttavimmaksi on tunnistettu hybridimalli, jossa digitaaliset keinot yhdistyvät jalkautumiseen nuorten omiin ympäristöihin.

Asukaspooli otettiin käyttöön vuoden 2024 alussa uutena osallistumisen kanavana. Sen kautta lähetetään noin kerran kuukaudessa erilaisia osallistumismahdollisuuksia, kuten kyselyitä, työpaja- ja tapahtumakutsuja, haastattelu- tai testauspyyntöjä, palautemahdollisuuksia sekä ideointi- ja äänestyskutsuja. Asukaspooliin voivat liittyä kaikki yli 14-vuotiaat nuoret, mutta nuorten osuus poolissa on tällä hetkellä vähäinen. Poolia on kehitetty käyttäjäystävällisempään suuntaan, ja uusi verkkoyhteisöllinen versio avautuu vuoden 2026 aikana.

Myös puntaroivaa osallistumista on kehitetty. Vuonna 2024 järjestettiin ensimmäinen asukaspaneeli asiakaslähtöisistä digipalveluista ja vuonna 2025 toinen paneeli hoidon jatkuvuusmallin arvioinnista. Paneelien kokoonpano muodostettiin väestöpohjaa vastaavasti. Vuonna 2025 nuorten mukaan saaminen onnistui ja kiinnostuneita nuoria ilmoittautui selvästi enemmän kuin ensimmäisellä kerralla.

Nuorten ja päättäjien kohtaamisia on edistetty yhteistyössä Kohti nuorten hyvinvointialueita -hankkeen kanssa eri puolilla Pirkanmaata. Aluevaltuutetut ovat tavanneet nuoria heille tutuissa ympäristöissä, kuten Tesoman nuorisotilassa, Parkanon koulussa ja Ylöjärven etsivän työn kautta. Kokeilujen tulokset ovat olleet myönteisiä, ja kohtaamisia jatketaan myös kuluvalle valtuustokaudella.

Lasten ja nuorten näkökulmia on huomioitu myös palvelukohtaisessa kehittämisessä. Erikoissairaanhoidossa vanhempain ja lasten raadit ovat osallistuneet muun muassa tilojen,

turvallisuuden ja opasteiden kehittämiseen. Vuonna 2024 käynnistynyt monialainen opiskelijaraati kokoaa yhteen eri alojen ja opintovaiheiden opiskelijoita. Lasten, nuorten ja perheiden palveluissa on lisäksi hyödynnetty kokemusasiantuntijoita.

Digiraati-menetelmää esiteltiin nuorisovaltuustolle vuonna 2024, ja vuonna 2025 järjestettiin työpaja mahdollisista Digiraadin aiheista, aikataulusta ja resursoinnista. Nuorisovaltuusto valtuutti kokouksessaan 20.11.2025 § 140 tapahtuma- ja viestintätiimin valmistelemaan Digiraadin toteutusta vuodelle 2026.

Asiakaspalautteita hyödynnetään osana osallistumista ja palvelujen kehittämistä. Vuonna 2024 hyvinvointialue sai lähes 10 000 palautetta ja vuonna 2025 noin 11 000 palautetta. Palautteissa korostuivat palvelujen sujuvuus ja saatavuus, kohtaaminen ja vuorovaikutus, tiedonkulku sekä ohjeistukset ja toimintatavat. Palautetta voi antaa anonyymisti, eikä palautteen antajalta kysytä taustatietoja, kuten ikää tai sukupuolta. Lasten ja nuorten palautteen antoa on kuitenkin huomioitu erillisessä THL:n ja hyvinvointialueiden kanssa toteutetussa kyselyssä, jossa huomioitiin erikseen 7–12-vuotiaiden ja 13–17-vuotiaiden palaute.

Asiakaskokemusta on seurattu myös NPS-mittarilla. Vuonna 2024 Pirkanmaan hyvinvointialueen mitatuissa palveluissa NPS-arvo oli erinomainen 75,8, ja arvion antoi 134 070 asiakasta. Vuonna 2025 NPS-tulos oli 73,6, mitä voidaan pitää erittäin hyvänä. Lisäksi tarkemmissa hoidon ja palvelun kokemusta mittaavissa väittämässä tulokset olivat vähintään 4,5 asteikolla 1–5.

Vuosina 2024–2025 vaikuttamistoimielimille ja alueen asukkaille järjestettiin työpajoja muun muassa Asiakaskokemuksen ja osallistumisen ohjelmasta, osallistumisen saavutettavuudesta ja turvallisemman tilan periaatteista. Työpajat kiinnostivat laajasti ja osallistujia muista asiakasryhmistä oli hyvin, mutta nuorten osallistuminen oli vähäistä. Tuloksia on hyödynnetty Asiakaskokemuksen ja osallistumisen ohjelman laadinnassa strategiakaudelle 2026–2029 sekä osallistumisen jatkokehittämisessä.

Vuonna 2025 Tampereella, Taysin tiloissa, järjestettiin Nuorten osallisuus hyvinvointialueilla-seminaari. Tilaisuuden järjestävinä tahoina olivat Nuorten Akatemia, Suomen nuorisovaltuustojen liitto ja Nuorten Suomen *Kohti nuorten hyvinvointialueita* -hanke ja Pirkanmaan hyvinvointialue. Seminaari kokosi yhteen hyvinvointialueiden osallisuustyön toimijoita, nuorisovaltuustojen edustajia ja aktiivisia nuoria. Tilaisuudessa kuultiin

tilannekatsauksia valtakunnallisilta ja alueellisilta päättäjiltä sekä jaettiin hyviä käytänteitä ja kokemuksia nuorten osallisuudesta hyvinvointialueiden kesken.

Lasten oikeuksien viikolla 2025 lasten ja nuorten oikeutta näkyä ja kuulua nostettiin esiin viestinnällisesti. Pääviestinä oli kertoa hyvinvointialueen lasten ja nuorten vaikuttamisen kanavista sekä oikeudesta ja mahdollisuudesta rakentaa parempaa hyvinvointialuetta.

[Jokaisella lapsella on oikeus näkyä ja kuulua – näin se toteutuu Pirkanmaan hyvinvointialueella - intra.pirha.fi](https://intra.pirha.fi)

Nuorten ja nuorisovaltuuston osallistumisen kehittämiseen liittyviä toimenpiteitä ja tuloksia

Nuorten osallistumista on lähestytty erilaisin toimin jo ensimmäisen valtuustokauden aikana, joita on kuvattu edellisessä kappaleessa. Hyväksi todettuja osallistumisen tapoja on tarkoitus jatkaa myös tällä valtuustokaudella kehittämällä niitä edelleen yhdessä nuorten kanssa.

Asiakaskokemuksen ja osallistumisen ohjelmaa vuosille 2026-2029 on käsitelty laajasti eri toimielimissä vuoden 2025 lopulla ja vuoden 2026 alussa. Nuorisovaltuustolle järjestettiin työpaja saavutettavasta osallistumisesta puheenjohtajan pyynnöstä vielä huhtikuussa 2026. Lisäksi vaikuttamistoimielinten yhteisessä työpajassa nuorten osanotto oli vähäistä, joten työpajan järjestäminen kohderyhmälle oli tarpeellinen. Työpajassa käsiteltiin teemoja nuorten äänestä päätöksenteossa ja kehittämisessä sekä saavutettavasta osallistumisesta.

Työpajan tulokset tukivat aiempia havaintoja. Tuloksista todettiin, että hyvinvointialueella on monipuolisesti erilaisia osallistumisen tapoja. Kuitenkin esille tuli, että nuorten osallistujien määrää on kasvatettava, jotta nämä keinot tulisivat tunnetummiksi ja vaikuttavammiksi.

Nuorten osallistumisen muodoista kasvokkain osallistuminen sai eniten kannatusta, koska sosiaalisessa mediassa vietetään aikaa muutenkin jo paljon. Kasvokkain käydyt keskustelut koetaan olevan vuorovaikutteisempia, herättävät syvempää ajattelua ja lisäävät yhteistä ymmärrystä. Digitaalinen osallistuminen sai hyvin kannatusta, koska sähköiset välineet ja alustat tukevat osallistumista muulla tavoin, jos paikan päälle ei pääse. Nuoret nostivat työpajassa esiin huolen siitä, millaista todellista vaikuttavuutta nuorten osallistumisella on. Vaikka vaikuttamisen kanavia (kuten aloitteet ja lausunnot) on olemassa, he kokevat, että kannanottojen vaikutukset eivät aina näy päätöksenteossa. Muutosten vaikutuksista halutaan myös tietoa.

Nuorisovaltuusto toi myös esiin, että tulevaisuudenuskoa tulee vahvistaa. Nuoret kokevat, että heihin kohdistuva päätöksenteko on usein epäsuoraa. Nuorisovaltuusto edustaa alueen nuoria, ja jos kannanotoilla tms. ei nähdä olevan vaikutusta, niin se vähentää motivaatiota osallistua sekä heikentää luottamusta päätöksentekoon ja vaikuttamiseen. Työpajassa tunnistettiin myös, että tässä hetkessä tehdyt päätökset vaikuttavat pitkälle tulevaan, joten nuorten mukanaolo päätöksenteossa on välttämätöntä tulevaisuuden kannalta.

Vastaus aloitteessa esitettyihin toimenpiteisiin

Jatkossa Asiakaskokemuksen ja osallistumisen ohjelman raportoinnissa tullaan huomioimaan nykyistä selkeämmin osallistujien ikäjakauma. Tämä auttaa arvioimaan, mitä asukasryhmiä on tavoitettu ja ketkä ovat jääneet vähemmälle kuulemiselle. Esimerkiksi vuosittaisissa osallistumisen asukaskyselyissä kerätään vastaajilta taustatietoina ikä, kotikunta ja sukupuoli. Kyselyissä kartoitetaan kokemuksia osallistumismahdollisuuksista, osallistumisen helppoudesta sekä luottamuksesta siihen, että osallistumisella on vaikutusta päätöksentekoon ja palvelujen kehittämiseen. Näin saadaan koottua tietoa myös nuorten osallistumisesta ja vastataan aloitteessa esitettyyn tarpeeseen nuorten osallisuuden systemaattisemmasta seurannasta.

Tämän valtuustokauden aikana osallistumisen vaikuttavuutta kehitetään yhteistyössä nuorisovaltuuston kanssa esimerkiksi kokeilemalla erilaisia osallistumisen muotoja ja vahvistamalla yhteistyötä nuorten tavoittamiseksi eri verkostojen kautta. Keskeisiä kumppaneita ovat muun muassa kunnat, oppilaitokset ja järjestöt. Nuorten vaikuttamisen paikkojen lisääminen edellyttää edelleen yhteistyön ja käytäntöjen kehittämistä, jossa nuorisovaltuustolla ja sidosryhmillä on tärkeä rooli.

Käytännön toimenpiteinä alueen nuoria kutsutaan mukaan Asukaspoolin uuteen vuorovaikutteisempaan versioon muun muassa kohdennetun kampanjoinnin avulla. Lisäksi Digiraati-menetelmää kokeillaan Pirkanmaan alueen nuorten tavoittamisessa yhdessä Pirhan nuorisovaltuuston kanssa vuoden 2026 aikana. Kokeilu on uudenlainen, sillä nuorisovaltuuston järjestämänä Digiraatia ei ole aiemmin toteutettu millään hyvinvointialueella. Kokeilun tulokset osoittavat, kuinka hyvin menetelmä soveltuu alueen nuorten osallistamiseen.

Aloitteessa esitettyyn päättäjien jalkautumiseen vastataan jatkamalla nuorten ja päättäjien kohtaamisia kuluvalle valtuustokaudella. Kohtaamisia toteutetaan nuorille tutuissa ympäristöissä ja niiden suunnittelussa hyödynnetään nuorisovaltuuston sekä kuntien, oppilaitosten ja järjestöjen yhteistyötä. Aluevaltuuston jäseniä kutsutaan mukaan nuorten kohtaamispaikkoihin sisäisen viestinnän kautta.

Tavoitteena on lisäksi laajentaa lasten ja nuorten palautekysely kaikkiin Pirkanmaan hyvinvointialueen yksiköihin ja palveluihin. Palautetta voi antaa iästä riippumatta pirha.fi/palaute-sivustolla, josta palaute ohjautuu kyseisen yksikön käsittelijälle vastattavaksi.

Pirkanmaan hyvinvointialueella on käytössä monipuolisia osallistumisen menetelmiä, joita voidaan hyödyntää lasten ja nuorten osallistumisessa. Menetelmiä ja niiden vaikuttavuutta seurataan myös määrällisesti, ja toimenpiteet kootaan vuosittain Asiakaskokemuksen ja osallistumisen ohjelman raporttiin. Kokemusten perusteella nuorten tavoittamisessa ratkaisevaa on monikanavaisuus, koska pelkät digikyselyt eivät tavoita nuoria riittävästi. Parhaat tulokset syntyvät, kun digitaalisia menetelmiä täydennetään jalkautumalla nuorten omiin tapahtumiin ja ympäristöihin. Nuorten osallistumisen vaikutusten näkyväksi tekeminen edellyttää myös kohdennetumpaa viestintää siitä, että nuorille kerrotaan, miten heidän näkemyksiään on hyödynnetty valmistelussa, päätöksenteossa ja palvelujen kehittämisessä. Aloitteessa esitettyyn nuorten osallisuuden malliin on jo työkaluja olemassa, kun osallistumisen menetelmien, vaikuttavuuden ja jatkuvuuden kehittämistä jatketaan hyvässä yhteistyössä.

10.6.2026

Vastuuvalmistelijat yhteystietoineen

asiakaskokemuspäällikkö Marika Järvinen, etunimi.sukunimi@pirha.fi

suunnittelupäällikkö Janne Leinonen, etunimi.sukunimi@pirha.fi

suunnittelupäällikkö Sari Anttila, etunimi.sukunimi@pirha.fi

suunnittelija Katri Lindberg, etunimi.sukunimi@pirha.fi